

ابعاد حقوق عمومی بیمه های اشخاص

در حمل و نقل جاده ای درون شهری

و برون شهری

• حوادث رانندگی

• بیمه اتومبیل

• حقوق عمومی

مؤلف: حسن افشار

افشار، حسن، ۱۳۹۳ -
ابعاد حقوق عمومی بیمه‌های اشخاص در حمل و نقل جاده‌ای درون
شهری و برون شهری: حوادث رانندگی، بیمه اتومبیل، حقوق عمومی /
مؤلف حسن افشار. - تهران: آریان، ۱۳۸۳.
۲۴۸ ص.

ISBN: 964-8747-01-6: ریال ۲۴۵۰۰

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: ص. ۲۴۷ - ۲۴۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. بیمه اتومبیل - ایران . ۲. حقوق بیمه - ایران . الف. عنوان.

۷الف/۹الف / ۴/ ۹۹۷۰ HG ۹۵۵-۰۹۲ / ۳۶۸

۳۶۱۵۲-۸۳م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات آریان

تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید، رویروی بازارچه کتاب

ابعاد حقوق عمومی بیمه‌های اشخاص در حمل و نقل جاده‌ای درون شهری و برون شهری

مؤلف ● ● حسن افشار

ناشر ● ● آریان

صفحه آرایشی ● ● جهان فارم: ۶۹۵۶۸۵۰

چاپ ● ● مپری

نوبت چاپ ● ● اول، ۱۳۸۳

صحافی ● ● پیوند

تیراژ ● ● ۱۰۰۰ نسخه

شابک ● ● ۹۶۴-۸۷۴۷-۰۱-۶

قیمت ● ● ۲۱۰۰ ریال

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
پیشگفتار.....	۵
فصل اول: حقوق عمومی و صنعت بیمه و پیوند آنها در قوانین موضوعه ایران.....	۹
مقدمه :	۹
مبحث اول - کلیات.....	۱۲
گفتار اول - تعاریف و اصطلاحات.....	۱۲
گفتار دوم - ماهیت حقوقی بیمه و حوادث ناشی از مسافرت.....	۴۲
گفتار سوم - حقوق بیمه در اسلام و نظریات فقهای اسلامی در مورد قرارداد بیمه.....	۵۰
مبحث دوم : نظریات متخصصین صنعت بیمه ایران.....	۶۲
گفتار اول : مروری بر وضعیت بیمه شخص ثالث در ایران.....	۶۲
گفتار دوم : بیمه خودرو و مشکلات ناظر بر جبران خسارت.....	۷۳
گفتار سوم : وظایف بیمه گذار و افراد ذینفع در بیمه در صورت وقوع حادثه.....	۹۳
مبحث سوم - قوانین موضوعه ایران	۱۱۷
گفتار اول - اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و	۱۱۷
گفتار دوم - قانون بیمه ایران.....	۱۲۰
گفتار سوم - آیین نامه ها و تصویب نامه های مربوط به قانون بیمه.....	۱۳۱
فصل دوم: حقوق عمومی و بیمه حمل و نقل جاده ای درون و برون شهری.....	۱۳۹
مبحث اول - بیمه حمل و نقل زمینی.....	۱۴۲
گفتار اول - تعریف بیمه حمل و نقل جاده ای درون و برون شهری و انواع آن.....	۱۴۲
گفتار دوم - ماهیت حقوقی بیمه حمل و نقل جاده ای و	۱۵۱
گفتار سوم - تصفیه خسارات و صندوق تأمین خسارات بدنی و	۱۶۸

مبحث دوم - خطرات مشمول بیمه	۱۸۹
گفتار اول - خطرهای مشمول بیمه و موارد خارج از تعهد بیمه گران	۱۸۹
گفتار دوم - حقوق ترافیک زمینی	۱۹۵
گفتار سوم - درخواست زیان دیدگان	۲۰۵
مبحث سوم: قوانین موضوعه ایران و حقوق اشخاص پس از حوادث رانندگی	۲۱۶
گفتار اول: قوانین جزایی و آیین دادرسی ایران و تصمیمات قضایی	۲۱۶
گفتار دوم: آراء وحدت رویه و آرای اضرائی هیأت عمومی	۲۲۸
گفتار سوم - بخشنامه های صادره از جانب ریاست قوه قضائیه	۲۳۸
نتیجه گیری و پیشنهاد	۲۴۳
منابع و مآخذ	۲۴۷

پیشگفتار

مجموعه تحقیقی حاضر در راستای این تفکر شکل گرفته است که آیا قوانین لازم الاجرای فعلی در کشور جمهوری اسلامی ایران می توانند حقوق اشخاص شهروند ایرانی را بطور کامل در رابطه با حمل و نقل جاده ای درون شهری و برون شهری در محدوده تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران تأمین نمایند ؟ و اگر جواب این سوال منفی باشد ، چه راه کارهائی را باید ارایه نمود تا در آینده از تضییع حقوق اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی ایرانی و اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی که در کشور جمهوری اسلامی ایران حضور داشته و بسر می برند ، جلوگیری بعمل آید .

قوانین فوق التوصیف اعم از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، قوانین عادی مصوب مجلس شورای اسلامی و مجلس شورای سابق که هم اکنون لازم الاجرا هستند ، اعم از قانون بیمه و سایر قوانین بیمه ای و قوانین مرتبط با بیمه ، مثل قوانین مدنی و تجارت و غیره آیین نامه های اجرایی ، تصویب نامه های دولت و مصوبات شورای عالی بیمه می باشد .

قوانین موصوف که منابع حقوق بیمه را تشکیل می دهند بانضمام قراردادهای منعقد فی مابین بیمه گران و بیمه گذاران در مرحله اجرایی مشکلاتی را برای اشخاص حقیقی بیمه گذار و اشخاص حقوقی حقوق خصوصی و همچنین اشخاص حقیقی مستخدم اشخاص حقوقی حقوق عمومی در محدوده تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران علی الخصوص پس از بروز حوادث رانندگی جاده ای در محاکم قضایی بوجود آورده اند که نهایتاً بعضی از آنها، متهمی به تضییع حقوق حقه یکی

از طرفین دعوی موضوع پرونده‌های متشکله در آن محاکم گردیده یا می‌گردد و در ایران پس از سال ۱۳۵۸ که قانون اساسی جمهوری اسلامی تصویب و پس از همه پرسی لازم الاجرا گردید و نسبت به اتخاذ تصمیمات کلیه مراجع عمومی از جمله محاکم قضایی عطف به ماسبق نیز گردید و صنعت بیمه در اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جزء بخش دولتی قرار گرفت و در بازنگری سال ۱۳۶۸ هم دولتی بودن آن ابقاء گردید و تا کنون هم اتخاذ تصمیمات کلی و مبنایی صنعت بیمه ایران صرفاً با دولت جمهوری اسلامی ایران بوده است و این مدیریت دولتی به نظر نه تنها باعث پیشرفت صنعت بیمه ایران نگردید بلکه در اکثر موارد با عقب ماندگی از صنایع بیمه در کشورهای پیشرفته جهان و حتی کشورهای در حال توسعه باعث ورود خسارات جبران ناپذیر به اتباع ایرانی اعم از اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی گردیده است که چون در این مجموعه صرفاً به حمل و نقل جاده ای درون و برون شهری پرداخته شده است و به سایر قسمتهای صنعت بیمه توجه نگردیده است و صرفاً مجموعه حاضر در راستای موضوع آن تنظیم گردیده است. در کشور ایران، این دولت است که در کسوت بیمه گر ظاهر می‌گردد و کلیه قوانین عادی و مصوبات شورای عالی بیمه بخشنامه‌ها، آیین نامه‌ها و مصوبات هیأت دولت نیز ناگزیر باید از اصل ۴۴ قانون اساسی پیروی نماید و به تبع آن نیز کلیه قراردادهای بیمه‌ای در قسمت حمل و نقل جاده‌ای باید مطابقت کامل با قوانین لازم الاجرای مارالذکر داشته باشد تا از اعتبار قانونی برخوردار گردد، هر چند ماده واحده مصوب ۱۳۸۰/۷/۶ مجلس شورای اسلامی با عنوان قانون تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی به منظور تعمیم و گسترش صنعت

بیمه و جلوگیری از ضرر و زیان جامعه با توجه به ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باعث تأسیس مؤسسات خصوصی بیمه در دو، سه سال اخیر گردیده است و لی در بند اول این ماده واحده سیاستگذاری، اعمال نظارت بر فعالیتهای بیمه ای، صدور مجوز فعالیت بیمه ای کماکان جهت اعمال حاکمیت در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران باقی مانده است.

حال با بررسی نارسائیهای قوانین بیمه ای و اشاره به بعضی معضلات واقعی بوجود آمده برای شهروندان ایرانی و مطالعه تطبیقی قوانین سایر کشورها از جمله کشورهای متمدن و پیشرفته اروپایی و آمریکایی، نقاط ضعف قوانین لازم الاجرای ایران را مورد بررسی قرار داده و النهایه به پیشنهاد راه کارهایی که به نظر مفید واقع خواهند گردید، موضوع تحقیق فعلی را به پایان می بریم.

ضمناً نکته ای که باید در ابتدای مجموعه فعلی به آن اشاره و بر آن تأکید گردد کلمه «اشخاص» مندرج در عنوان مجموعه حاضر است که چون با صنعت بیمه در این مجموعه سروکار داریم باید توجه عزیزانی که این کتاب را مطالعه می فرمایند به این مهم جلب نمایم که در زبان حقوقی، اشخاص اعم از اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی هستند و زمانی که به بررسی ابعاد حقوق عمومی اشخاص اشاره می گردد، حقوق اشخاص فوق الذکر در رابطه با اعمال حاکمیت از جانب دولت به معنی اعم مورد توجه است و در این راستا کوشش بعمل می آید که آیا با تصویب قوانین لازم الاجرا از جانب حکومت جمهوری اسلامی ایران، حقوق اشخاص شهروند تابع حکومت رعایت می گردد؟

که در این تحقیق حقوق بیمه ای و مربوط به آن مورد توجه است و کلمه اشخاص در صفت بیمه معنایی متفاوت از این مقوله دارد که عبارتست از:

«موضوع بیمه اشخاص تأمین سرمایه در صورت فوت یا از کار افتادگی دایم یا پیری یا حوادث و بیماری است مانند انواع بیمه های عمر، بیمه های حوادث اشخاص، بیمه بیماری یا درمانی»^۱ که در این تحقیق با زبان حقوقی آن سروکار داشته، و از زاویه حقوق عمومی موضوع بررسی و دنبال می گردد و نه از زاویه صفت بیمه که مربوط به رشته خاص مدیریت بیمه می باشد.

در خاتمه از زحمات کلیه اساتید محترم که در تهیه این مجموعه بذل عنایت فرموده و محقق را یاری فرموده اند تشکر فراوان بعمل می آید.

و من ... التوفیق

حسن افشار